

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, СІМЕЙНЕ ПРАВО

УДК 347.4

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2022.1.7>

П. Д. Гуйван

кандидат юридичних наук, заслужений юрист України,
докторант Інституту держави і права імені В. М. Корецького
Національної академії наук України

ІНТЕРЕС (ЗАЦІКАВЛЕНІСТЬ) ОСОБИ ДО ОТРИМАННЯ ЗАХИСТУ СВОГО СУБ'ЄКТИВНОГО ПРАВА

Дана праця присвячена дослідженню питання про сутність та зміст такого правового явища як інтерес щодо реалізації матеріально-правових повноважень особи. Зокрема, аналізується інтерес особи в частині її зацікавлення до захисту свого порушеного права. В даному аспекті вивчається юридичний інтерес, котрий полягає у досягненні певної мети за допомогою задіяння судових органів. При цьому досліджується не процесуально-правовий характер інтересу особи у зверненні до уповноваженого органу та обов'язку даного органу вчинити певні дії, які забезпечують такий захист (публічно-правовий чинник), а саме матеріальна його складова (приватноправовий чинник), що полягає у зацікавленості у справедливому та адекватному результаті судового розгляду спору. Іншими словами, автор обстоює позицію, що лише наявність матеріально-правового інтересу позивача до рішення суду може дати привід для позову. До прикладу, при пред'явленні позову про визнання юридичний інтерес у позивача до судового рішення може мати місце тільки тоді, коли право, на визнання якого він претендує, оспорується або не визнається відповідачем. Більше того, у роботі наголошується, що право на судовий захист реалізується лише за наявності матеріального юридичного інтересу позивача до судового рішення. Дійсно, процесуальний інтерес має місце при початку процесу, а ось цивільно-правовий інтерес позивача до судового рішення може кваліфікуватися як передумову для судового захисту, тобто як передумову для реалізації матеріального права на позов та здійснення охоронного повноваження. Наявність чи відсутність такого інтересу у позивача, а отже і права на судовий захист будуть встановлені про розгляді спору. І саме юридичний матеріальний інтерес до судового рішення, а не право за звернення до суду, підлягає задоволенню зі впливом позовної давності. Інакше кажучи, можливість захисту порушеного права визначається не тільки тривалістю позовного домагання, але й строком існування інтересу праволодільця, забезпеченого можливістю здійснення охоронюваного права. Зі впливом давності припиняється можливість судового захисту, тобто навіть за належності позивачеві цивільного права він втратив матеріальний інтерес до нього.

Ключові слова: інтерес до судового рішення, матеріальне право на позов.

Постановка проблеми. В статті 16 ЦК України визначено право кожної особи на судовий захист її цивільних прав чи інтересів. Інакше кажучи, інтерес (поряд з цивільним правом) є об'єктом захисту при реалізації охоронного цивільного правовідношення. Але визначення юридично значимого інтересу не зводиться лише до

задоволення конкретних приватних цілей чи отримання певних благ його носієм, він у широкому сенсі являє собою зацікавленість особи у досягненні різних економічних цілей у суспільних відносинах за допомогою можливостей, наданих правовими засобами. Охоронювані законом інтереси здатні бути самостійними об'єк-

тами захисту при відсутності суб'єктивних цивільних прав [1, с. 552]. З огляду на викладене треба відмежувати поняття інтересу як мети здійснення суб'єктивного права чи об'єкта захисту від іншої іпостасі інтересу як зацікавленості у отриманні правозахисного результату, котрий має місце при конкретизації цивільно-правових відносин.

Інтерес як основний критерій визнання належної поведінки особи в матеріальних відносинах завжди має бути правомірним. Ця ознака відрізняє його від спонукання до вчинків, що становлять класичний зміст зловживання правом. Інакше кажучи, формуючи охоронюваний законом інтерес, слід виходити з наявності в ньому необхідних рис в їхній сукупності. Відтак, незаконним слід визнати інтерес, що 1) взагалі не відображається в об'єктивному праві (не випливає з його загальних засад) або визначається як суспільно шкідливий; 2) не відповідає загальному благу (публічним інтересам і законним інтересам інших осіб); 3) захист такого інтересу не гарантується державою; 4) а його реалізація навіть тягне за собою юридичну відповідальність, оскільки зазвичай при цьому порушується встановлений правопорядок і законні інтереси інших осіб [2, с. 86].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В науковій літературі питанням інтересу в цивільних відносинах присвячені праці таких вчених, як О. Йоффе, В. Грибанова, Д. Чечот, В. Гордон, Р. Гукасян, І. Венедиктова, О. Вінник, М. Матусов, Л. Петражицький, та ін. В той же час, багато аспектів з розглядуваної проблематики залишаються спірними та недостатньо дослідженими. Зокрема, не вивченими є окремі питання про темпоральне регулювання приватного інтересу на етапі його реалізації через пред'явлення позовного домагання і задіяння державного юрисдикційного органу. Тож **метою даної наукової статті** є правовий аналіз категорії «інтерес» в частині зацікавленості особи у належному та справедливому судовому вердикті.

Виклад основного матеріалу. Зміст інтересу виявляє потребу особи через ті чи інші дії. В цьому сенсі – інтерес це відображена потреба, яка пройшла через

свідомість і набула форми осмисленого спонукання [3, с. 27]. Саме через вольове здійснення суб'єктивних прав реалізується інтерес. Якщо ж інтерес з будь-яких причин відсутній, матеріальне право може залишитися нереалізованим, незважаючи на закладені в ньому повноваження. Це стосується і можливостей реалізації суб'єктивного права, яке перебуває у стані права на позов, тобто здійснення суб'єктивного права примусово через посередництво компетентного органу держави або іншими способами. Іноді потреба в одних і тих же благах породжує різні інтереси. Тому саме інтересом особи в значній мірі визначається спосіб захисту.

Із різних спрямованостей подібних інтересів можна виділити юридично значимий інтерес, котрий полягає у досягненні певної мети за допомогою задіяння судових органів [4, с. 35–42]. Зокрема, ст. 4 ЦПК України зазначає про те, що усяка заінтересована особа вправі в порядку, встановленому законом, звернутись до суду за захистом порушеного чи оспорюваного права чи охоронюваного законом інтересу. В літературі триває дискусія щодо змісту даної заінтересованості. Окремі вчені вказують на процесуально-правовий характер інтересу особи до результату судового розгляду спору. Саме тому зацікавленість особи має характер передумови права на звернення до суду [5, с. 8]. Інші вказують, що саме під час розгляду справи буде встановлено, чи є у позивача заінтересованість у судовому рішенні [6, с. 23–24].

На думку окремих дослідників питання право на позов може реалізуватися, а судові позовні провадження має сенс, коли у позивача існує певний інтерес до законної сили судового рішення. В іншому разі суд припиняє провадження по справі, оскільки у позивача відсутнє право на позов [7, с. 4–6, 80]. Чи справедливе дане твердження? Якщо розглядати процесуальний інтерес особи до вирішення спору, то таке припущення є цілком слушним: наявність процесуальної зацікавленості суб'єкта до початку та руху процесу визначає саму можливість та доцільність вчинення судовим органом відповідних дій.

Інтерес в праві – це спрямованість суб'єкта, обумовлена його внутрішнім

переконанням в оволодінні певним благом шляхом спирання на забезпечення компетентними органами у разі наявності перешкоди на шляху можливості його задоволення [8, с. 12]. Необхідно відзначити, що ще зовсім недавно юридична наука визнавала існування лише двох хоча і пов'язаних, але різних елементів права: цивільно-правове матеріальне відношення та публічно-правове відношення щодо захисту повноважним органом (судом) матеріального права [9, с. 10–12]. Останнє полягало у наявності в управненої особи права на звернення до уповноваженого органу та обов'язку даного органу вчинити певні дії, які забезпечують такий захист. Виходячи з цього, на думку В.М.Гордона, право на позов полягає в пред'явленні незалежно від змісту матеріального зобов'язання вимоги до державного правозастосовного органу щодо винесення об'єктивно правильного та забезпеченого юридичною силою рішення [10, с. 92, 110, 196–198, 205, 258, 356]. Як бачимо, за коментованого підходу право на позов розглядалося як здатність звернутися до суду при порушенні права особи.

Дійсно, процесуальне право на позов не залежить від змісту матеріального правовідношення, наявності фактів, що свідчать про порушення чи небезпеку порушення матеріального права аж ніяк не може бути передумовою права на пред'явлення позову. Але, як ми це з'ясували у попередніх главах даної праці, наявністю процесуальних передумов (інтересу) далєбі не вичерпується поняття зацікавленості особи у судовому захисті її порушеного суб'єктивного права. Відтак питання мусить розглядатися комплексно з урахуванням впливу матеріального юридичного інтересу на дійсність процесу. Тож, не викликає сумніву те, що юридичні підстави для такого звернення (інтерес до судового захисту) мають обґрунтовуватися не тільки процесуальними чинниками (що, безумовно, є суттєвим елементом такого інтересу), а й цивільно-правовими обставинами: наявністю самого права, його порушенням тощо. Тобто, право на позов в процесуальному розумінні (право на здійснення захисних дій) ґрунтується не лише на процесуальному, але також

і на цивільно-правовому базисі. Право на початок процесу безперечно витікає з процесуально-правових передумов, але встановлена під час процесу відсутність порушення права призводить до неможливості отримання захисту. Саме як інтерес здійснення цивільного права слід розуміти матеріальний юридичний інтерес до судового захисту [10, с. 207], в іншому разі право на позов не містить конкретного змісту.

У доктрині та окремих законодавчих актах зарубіжних країн [11, с. 3–13]¹ обстоюється теза про те, що в окремих випадках лише наявність матеріально-правового інтересу позивача до рішення суду може дати привід для позову. Подібну позицію обстоює, наприклад, І.В. Венедіктова, яка визначає інтерес у якості ланки, яка пов'язує об'єктивні закони та дії людей [12 с. 31–32]. Зокрема така ситуація характерна для пред'явлення позовів про визнання (наприклад, позову про визнання права власності). Мова йде про те, що при пред'явленні позову про визнання юридичний інтерес у позивача до судового рішення може мати місце тільки тоді, коли право, на визнання якого він претендує, оспорується або не визнається відповідачем. У разі ж, коли таких дій останній не вчиняє, можемо казати про відсутність інтересу до рішення суду як у позивача, так і у відповідача: будь-яке рішення не усуне невизначеності між позивачем та відповідачем у зв'язку з відсутністю між ними жодних суперечностей щодо предмету спору.

Що з даного приводу каже сучасне українське цивільне законодавство? Нормативне закріплення цивільного інтересу визначено у ч. 2 ст. 15 ЦК, за якою кожна особа має право на захист власного інтересу, який не суперечить загальним засадам цивільного законодавства. Поняття інтересу на загальному рівні дано у рішенні Конституційного Суду України від 1 грудня 2004 року № 18-рп/2004 справі № 1-10/2004, яким зроблено офіційне тлумачення положень ч. 1 ст. 4 ЦПК України про охоронюваний законом інтерес. Утім, в матеріальному праві все не так

¹ Германский устав гражданского судопроизводства 1877 г. (ст. 256), Австрийский устав гражданского судопроизводства 1895 г. (ст. 228).

однозначно. Воно, на жаль, не є послідовним та містить певні протиріччя у визначеності матеріальних підстав для судового захисту [13, с. 53]: з одного боку право на судове здійснення охоронно-правової вимоги виникає лише тоді, коли належне позивачеві право порушене відповідачем (тобто за наявності у позивача матеріального юридичного інтересу до судового рішення)² (ст. 261 ЦК України), з іншого – законодавство вказує на можливість позовного провадження взагалі без будь-якого порушення права відповідачем (наприклад, стаття 393 ЦК передбачає позовне провадження при втраті без участі інших осіб позивачем документа, що посвідчує його право власності). Відповідачем у такому процесі може бути кожна особа, яка, на думку позивача, може в майбутньому порушити його право. Отже, сучасне українське законодавство не дає відповіді на питання, чи є необхідною передумовою судового процесу наявність у позивача матеріального інтересу до судового рішення (тобто чи має встановлюватися до початку судового розгляду факт порушення чи загрози порушення відповідачем належного позивачеві права).

Утім, попри очевидну неоднозначність окремих нормативних приписів, дане питання знайшло своє вирішення у доктрині та правозастосовній практиці і таке вирішення відбувається наступним чином. На відміну від права на судовий захист, яке реалізується лише за наявності матеріального юридичного інтересу позивача до судового рішення, процесуальне право на позов не залежить від наявності чи відсутності матеріального приводу до позову. Це пов'язано з тим, що встановлення фактів, котрі породжують юридичний інтерес до судового рішення, саме по собі відбувається в уже розпочатому процесі, причому обов'язково за участю відповідача [6, с. 85]. Тому суд вимушений починати процес, а вже протягом нього встановлювати наявність матеріального інтересу

у осіб-учасників. Відтак цивільно-правовий інтерес позивача до судового рішення не може вважатися необхідною передумовою для пред'явлення позову, його можна кваліфікувати як передумову для судового захисту, тобто як передумову для реалізації матеріального права на позов та здійснення охоронного повноваження. Наявність чи відсутність такого інтересу у позивача, а отже і права на судовий захист будуть встановлені про розгляді спору. Буває, що при розгляді спору по суті виявляється, що право позивачеві не належить або воно не порушувалося відповідачем. В такому разі встановлюється відсутність матеріально-правового інтересу позивача до судового рішення. Проте, оскільки він продовжує перебувати серед учасників процесу, на всіх стадіях продовжує існувати його процесуальний інтерес до результату процесу.

Якщо розглядати питання про можливість реалізації матеріального права на позов у залежності від юридичного інтересу особи, який є об'єктивним станом права, то очевидно, що лише у разі існування самого права та його порушення певним суб'єктом (загрози порушення) відбудеться судовий захист. Саме зацікавленість управненої особи в примусовому здійсненні суб'єктивного права становить основу для застосування судового примусу. Таким чином, вказані факти, що визначають юридичний інтерес особи, є підставою для матеріального права на позов. Більше того, саме від моменту вчинення порушення закон обраховує строк дії такого права.

Чи втрачається юридичний матеріальний інтерес до судового рішення, у позивача суб'єктивне право якого порушене відповідачем, зі спливом позовної давності за відповідною вимогою? На це питання можна відповісти так. Правова категорія юридичного інтересу хоча і є суб'єктивно притаманним особі прагненням, та все ж мусить бути забезпечена якимись правовими регуляторами, котрі переносять інтерес із розряду бажаних до здійснюваних явищ. Позовна давність – це строк існування матеріального охоронного права, яке полягає в можливості отримати примусовий захист регулятивного права. З її спливом припиняється можливість судового захисту,

² Наприклад, ч. 2, 3 ст. 389 ЦК України. Частина 2 коментованої статті надає можливість захисту права у випадку суб'єктивного передбачення позивачем можливості порушення свого права іншою особою. При цьому реальність такої можливості порушення права та її фізична можливість (тобто наявність підстави до позову) буде оцінюватися вже під час самого розгляду спору по суті.

отже при розгляді спору буде встановлено, що навіть за належності позивачеві цивільного права та порушенні його відповідачем він втратив матеріальний інтерес (або, інакше кажучи, його інтерес втратив здатність до задоволення) до судового рішення, оскільки без поважних причин пропустив давнісний строк для захисту.

Можливість захисту порушеного права визначається не тільки тривалістю позовного домагання, але й строком існування інтересу праволодильця, забезпеченого можливістю здійснення охоронюваного права. Наприклад, після пропуску строку поставки покупець може втратити цікавість до морально застарілого товару, і, власне, до виконання продавцем відповідного обов'язку. Це означає, що незалежно від перебігу давнісного строку інтерес до захисту порушеного права у повноважної особи не виникає. Таким чином, фактор часу впливає на можливість захисту суб'єктивного права а) через позовну давність, б) через наявність інтересу до захисту, який в свою чергу залежить від існування інтересу до самого порушеного матеріального права.

Право ж на звернення до суду не підлягає задавнюванню, що є ще одним доказом його непов'язаності з вказаними об'єктивними передумовами позову. У разі виявлення у розпочатому процесі відсутності процесуальних передумов чи належного здійснення процесуального інтересу суд має припинити провадження. Але очевидно помилковою є теорія, згідно з якою ті ж наслідки настають у разі виявлення відсутності зазначених об'єктивних матеріальних передумов. Як зазначалося, встановити їх наявність чи відсутність можна лише під час розгляду справи з урахуванням процесуальних можливостей учасників процесу. При встановленні під час судового провадження, що у позивача відсутній матеріальний юридичний інтерес (належність їй суб'єктивного матеріального права та його порушення відповідачем) [7, с. 326], правозастосовний орган має не припиняти провадження, а відмовити в задоволенні позову з тих підстав, що у позивача взагалі відсутнє право на позов.

Таким чином, наявність чи відсутність вказаного юридичного інтересу учасників

спору може визначитися лише після винесення судового рішення. При цьому, зацікавленими суб'єктами щодо законної сили судового рішення, насправді, є не тільки позивач, а й відповідач. Так, при відмові у позові з огляду на його безпідставність фактично виявляється, що у результаті розгляду справи відбулося задоволення інтересу саме відповідача. Тож, якраз відмова у позові, а не припинення провадження у справі задовольє його інтерес та захистить матеріальне право від безпідставних вимог позивача. Скажімо, позов пред'явлено не до зобов'язаної за договором особи, або при розгляді справи виявилось, що порушення матеріального права, вказане у позові, не відбулося. В такому випадку відсутнє право на позов в матеріальному сенсі, не почався перебіг позовної давності, хоча позивачем реалізоване право на звернення до суду (право на позов в процесуальному сенсі). Припинення провадження у справі не дає відповіді на питання про захист права. З іншого боку, мотивована відсутністю права на захист відмова у позові чітко визначає правове положення учасників відношення: суд надає захист інтересам даного відповідача.

Тож з наведеного вище можна зробити наступний висновок. Для приведення в дію правового механізму судового захисту суб'єктивного права необхідна наявність юридичної заінтересованості особи, яка потребує такого захисту. Дана заінтересованість особи щодо судового захисту її порушених прав на відміну від охоронюваного законом інтересу, який має виключно матеріально-правову природу, містить як процесуальну складову [14, с. 86], так і матеріальну. Процесуальна заінтересованість полягає в тому, щоб отримати від суду необхідне рішення³. Проте, ця заінтересованість в отриманні рішення має ґрунтуватися на конкретному матеріально-правовому базисі, який можна охарактеризувати як матеріальний інтерес особи до судового захисту. Матеріальний інтерес персоніфікується у суб'єктивному охоронному цивільному праві і примусо-

³ До речі, процесуальний інтерес до судового рішення притаманний не тільки позивачеві, але й відповідачеві: інтерес останнього полягає в отриманні відмови у задоволенні позову.

вому його здійсненні, процесуальний же інтерес особи у зверненні до суду – це інтерес до порушення судової діяльності як засобу реалізації відповідного матеріального блага [15, с. 75]. І наявність матеріального інтересу особи до судового захисту може бути встановлений лише під час судового розгляду спору по суті, тому помилковою є точка зору про необхідність допроцесуального з'ясування даного інтересу [16, с. 135–136].

Може виявитися, що у особи, яка звернулася до суду за захистом свого права та інтересу, таке право і інтерес відсутні. У такому разі особа не має права на захист, тобто у неї не виникає права на позов у матеріальному сенсі. Проте, як уже вказувалося, це ніяк не впливає на можливість особи звернутися до суду, або реалізувати своє процесуальне право на позов. При пред'явленні позову завжди існує інтерес до судового рішення у учасників процесу: у позивача передбачається інтерес до задоволення його вимог (які, втім, можуть і не ґрунтуватися на законних передумовах), у відповідача – інтерес до відмови у позові. При цьому, повторимо, вказаний інтерес до судового рішення не слід змішувати з охоронюваним законом цивільно-правовим інтересом особи, на нашу думку, він має радше визначатися як зацікавленість учасника процесу у його результаті. Причому, зазначені інтереси (зацікавленості) сторін існують у процесі завжди, незалежно від правової обґрунтованості заявлених вимог.

Висновки. Помилковою слід вважати точку зору, згідно з якою юридичний інтерес до судового рішення у позивача є лише за наявності законних передумов позову, а у відповідача – за безпідставності пред'явленого позову. В даному разі відбувається необґрунтоване отождоження матеріального юридичного інтересу та процесуального інтересу до рішення правозастосовного органу. Юридичний інтерес обох сторін до судового рішення існує завжди і він не пов'язаний з наявністю цивільно-правового інтересу. Інша річ, що задоволення такого інтересу може відбутися лише за певних правових підстав. Захисту ж в судовому порядку підлягає лише дійсно існуюче цивільне право, наявність

чи відсутність якого, власне, і виявляється у результаті діяльності по здійсненню правосуддя. І лише задоволення позову чи відмова у ньому призводить до задоволення цивільного інтересу учасників процесу до його результату, інтерес (зацікавленість) до судового рішення (процесуальний інтерес, який у кожного учасника процесу існує завжди) не реалізується судом, а може бути задоволений чи не задоволений.

Список використаної літератури:

1. Чепис О. І. Законний інтерес як категорія цивільного права. *Форум права*. 2009. № 1. С. 551–559.
2. Вінник О. М. Теоретичні аспекти правового забезпечення реалізації публічних і приватних інтересів в господарських товариствах : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.04. Київ, 2004. 631 с.
3. Азімов Ч. Поняття і зміст приватного права. *Вісник Академії правових наук України*. 1998. № 3(14). С. 15–58.
4. Чечот Д. М. Суб'єктивное право и формы его защиты. Л. : Изд-во ЛГУ, 1968. 71 с.
5. Васильченко Н. М. Процессуальное положение ответчика в гражданском судопроизводстве. Харьков : Вища. школа. Изд-во при Харьк. ун-те, 1979. 89 с.
6. Гурвич М. А., Шакарян М. С. Право на иск. М. : Изд. АН СССР, 1949. 216 с.
7. Гордон В. М. Отсутствие права на иск. Харьков : Экстра, 1912. 120 с.
8. Самбор М. А. Інтерес в праві: загально-теоретичні аспекти розуміння та реалізації : автореф. дис ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2010. 20 с.
9. Muther T. Zur Lehre von der romischen Actio, dem heutigen Klagerecht, der Litiscontestation und der heutigen Singularsuccession in Obligationen: eine Kritik des Windscheidschen Buches Die action des romischen Zivilrechts, vom Standpunkte de heutigen Rechts. – Erlangen : Deichert, 185. VIII. 198 s.
10. Гордон В. М. Иски о признании. Ярославль : Тип. губ. земск. правл., 1906. 392 с.
11. Тур Н. А. Австрийский устав гражданского судопроизводства 1895 года в сопоставлении с нашим Уставом (приложение к N 10 «Журнала Министерства юстиции» (декабрь 1896 г.)). СПб. : Тип. Правительствующего Сената, 1896. С. 3–13.
12. Венедіктова І. В. Захист охоронюваних законом інтересів у цивільному праві : дис. ... д-ра юрид. наук. : 12.00.03. Київ, 2013. 430 с.

13. Первомайський О. Поняття інтересу в цивільному праві та законодавстві. *Юридична Україна*. № 11. 2014. С. 53–57.
14. Гурвич М. А. Гражданские процессуальные правоотношения и процессуальные действия. Тр. ВЮЗИ. М., 1965. Т. 3. 112 с.
15. Кожухарь А. Н. Право на судебную защиту в исковом производстве / под ред. Е. Г. Мартыничка. Кишинев : Штиница, 1989. 140 с.
16. Добровольский А. А. Исковая форма защиты права: Основные вопр. учения об иске. М. : Из-во Московского ун-та, 1965. 190 с.
-

Guyvan P. The person's interest in obtaining protection of his or her subjective right

This work is devoted to the study of the essence and content of such a legal phenomenon as the interest in the implementation of the substantive powers of the person. In particular, the interest of a person in terms of his interest in protecting his violated right is analyzed. In this aspect, the legal interest is studied, which is to achieve a certain goal through the involvement of the judiciary. At the same time, the procedural and legal nature of a person's interest in applying to an authorized body and the obligation of this body to take certain actions that provide such protection (public law factor), namely its material component (private law factor), which is interest in a fair and adequate outcome of the dispute. In other words, the author defends the position that only the material and legal interest of the plaintiff in the court decision can give rise to a lawsuit. For example, when filing a claim for recognition, the plaintiff's legal interest in the judgment may take place only when the right he is seeking to recognize is challenged or not recognized by the defendant. Moreover, the paper emphasizes that the right to judicial protection is realized only in the presence of material legal interest of the plaintiff in the court decision. Indeed, the procedural interest takes place at the beginning of the process, but the civil interest of the plaintiff in the court decision can be qualified as a prerequisite for judicial protection, ie as a prerequisite for exercising the substantive right to sue and exercise protective powers. The presence or absence of such an interest in the plaintiff, and hence the right to judicial protection will be established on the dispute. And it is the legal material interest in the court decision, and not the right to go to court, that is subject to delay with the expiration of the statute of limitations. In other words, the possibility of protection of the infringed right is determined not only by the duration of the claim, but also by the term of existence of the interest of the right holder, provided with the possibility of exercising the protected right. With the expiration of the statute of limitations, the possibility of judicial protection ceases, ie even if the plaintiff belongs to civil law, he has lost his material interest in it.

Key words: *interest in court decision, right to sue, statute of limitations.*